

Sl.No. :

नामांक			Roll No.			

No. of Questions – 20

VU-47-Samved

No. of Printed Pages – 7

यहाँ से काटिए

वरिष्ठ उपाध्याय परीक्षा, 2023

VARISHTHA UPADHYAYA EXAMINATION, 2023

सामवेद

समय : 3 घण्टे 15 मिनट

पूर्णांक : 56

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः

- 1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामाङ्काः अनिवार्यतः लेख्याः।
- 2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
- 3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराण्युत्तरपुस्तिकायामेव लेखनीयानि।
- 4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वे भागाः एकत्र एव लेखनीया।
- 5) सर्वे प्रश्नाः संस्कृतमाध्यमेन उत्तरणीयाः।

यहाँ से काटिए

खण्ड-अ

1) वस्तुनिष्ठ प्रश्ना :-

- i) सोमविषयकमन्त्राः संकलिताः सन्ति - [1]
- अ) आरण्यक पर्वणि   ब) ऐन्द्र पर्वणि
- स) पवमान पर्वणि   द) आग्नेय पर्वणि
- ii) “भवति भिक्षां देहि” इति वदति - [1]
- अ) वैश्यः   ब) क्षत्रियः
- स) शूद्रः   द) ब्राह्मणः
- iii) विष्टरः निर्माय ते - [1]
- अ) पुष्पैः   ब) फलैः
- स) दर्भैः   द) दूर्वाभिः
- iv) नारदेन प्रकीर्तितम् - [1]
- अ) याज्ञवल्क्य शिक्षा   ब) पाणिनीय शिक्षा
- स) शौनकीय शिक्षा   द) नारदीय शिक्षा
- v) सामवेदस्योपवेदः अस्ति - [1]
- अ) धनुर्वेदः   ब) गान्धर्ववेदः
- स) आयुर्वेदः   द) अर्थशास्त्रम्

- vi) यज्ञोपवीते तन्तवः भवन्ति - [1]
अ) नव ब) पञ्च
स) सप्त द) षट्
- vii) वध्वञ्जलौ लाजानावपति - [1]
अ) वरः ब) पिता
स) भ्राता द) माता
- viii) सामवेदस्य प्रथमं गानमस्ति - [1]
अ) आरण्यकगानम् ब) ग्रामेगेयगानम्
स) ऊहगानम् द) उह्यगानम्
- ix) शिष्याणामुपदेशार्थं वृत्तिं कुर्यात् - [1]
अ) द्रुताम् ब) मध्यमाम्
स) विलम्बिताम् द) काऽपिन्

2) रिक्तस्थानानि पूर्यत -

- i) उच्चाते ..... ददे। [1]
- ii) अयावीतो ..... मदेष्वा। [1]
- iii) इन्द्राय ..... सुतः। [1]
- iv) गानस्य ..... गुणवृत्तिः। [1]

3) अति लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः :-

i) पवमानकाण्डस्य प्रथमो मन्त्रः कः? लिखत।	[1]
ii) वरस्य पादप्रक्षालनमन्त्रं लिखत।	[1]
iii) प्रसन्नं किमुच्यते?	[1]
iv) सामवेद गानस्य कति भागाः भवन्ति? लिखत।	[1]
v) यज्ञोपवीत धारणमन्त्रं लिखत।	[1]
vi) मेखला धारणमन्त्रं लिखत।	[1]
vii) अश्मारोहण मन्त्रं लिखत।	[1]
viii) वृत्तान्तं कथं आरभेत्?	[1]

खण्ड - ब

लघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः :-

4) तिस्त्रोवाच ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत।	[1½]
5) पवस्वदक्ष ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत।	[1½]
6) परिस्वानास ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत।	[1½]
7) सपवस्व ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत।	[1½]

- 8) मन्द्रयासोमधारया ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत। [1½]
- 9) सोम उष्वाणः ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत। [1½]
- 10) कनिक्रन्ति ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत। [1½]
- 11) प्रगाय ताभ्यर्चाम ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत। [1½]
- 12) महत्सोमो ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत। [1½]
- 13) अभि नवन्ते ..... इति मन्त्रं सस्वरं पूर्यत। [1½]
- 14) स्वर मण्डलं प्रदर्शयत। [1½]
- 15) ऋषभः कस्मात् उच्यते? [1½]

दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः

16) वरकन्ययोः सम्मुखीकरणमन्त्रं लिखत।

[3]

अथवा

उपनयने दण्डग्रहणमन्त्रं लिखत।

17) अग्निरेतु प्रथमो० इति विवाहहवने प्रयुक्तं मन्त्रं पूर्यत।

[3]

अथवा

उपनयने अजिन धारणमन्त्रं लिखत।

18) स्वरितस्वरस्य कति भेदाः सन्ति? लिखत।

[3]

अथवा

कः विद्यामधिगच्छति?

निबंधात्मकाः प्रश्नाः

19) निम्नांकितेषु केचन चत्वारो मन्त्राः सस्वराः पूरणीयाः

[4]

- i) इन्द्रायेन्द्रो० .....
- ii) पवस्व दक्षसाधनो० .....
- iii) अर्षा सोमो० .....
- iv) इन्द्राय पवतेमदः० .....
- v) अधि यदस्मिन्० .....
- vi) आ हर्यताय० .....

अथवा

पवमानपर्वणः द्वितीय खण्डस्य पञ्चमन्त्राः सस्वराः पूरणीयाः।

20) निम्नांकितेषु केचन चत्वारः मन्त्राः सस्वराः पूरणीयाः

[4]

- i) अभीनो वाजसातमो० .....
- ii) एष प्रकोशो० .....
- iii) त्रिरस्मैसप्तधेनवो० .....
- iv) अञ्जते व्यञ्जते० .....
- v) पवस्व देववीतयो० .....
- vi) स सुन्वे यो वसूनां० .....

अथवा

वैदिक साहित्ये सामवेदस्य महत्त्वं प्रतिपादयत।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE